Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2023

Lithuanian

Higher Level

Monday 19 June Morning 9:30 – 12:00

180 marks

Examination Number

Day and Month of Birth

For example, 3rd February is entered as 0302

Centre Stamp

For Examiner Only			
Q.1			
Q.2			
Q.3	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.4	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.5	(a)		
	(b)		
	(c)		
		Total	

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
Grade	

The 2023 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

Do not write on this page

Instructions

There are **two** sections in this paper.

Section A	**Reading Comprehension**	**100 marks**
Answer Reading Comprehension 1 **AND** Reading Comprehension 2		
Section B	**Written Production**	**80 marks**
Answer **THREE** questions – Question 3 (a) **or** (b) **or** (c), Question 4 (a) **or** (b) **or** (c) **AND** Question 5 (a) **or** (b) **or** (c).		

You may only use **blue or black pen** when writing your answers. **Do not use pencil**.

Write your examination number in the box on the front cover.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. **Label any such extra work clearly with the question number and part**.

This examination booklet will be scanned and your work will be presented to an examiner on screen. **Anything that you write outside of the answer areas might not be seen by the examiner**.

Dalis A	Skaitymas	100 taškų

Atlikite pirmą ir antrą užduotis.

Pirma užduotis

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus klausimus.

Padovanok man džinsus

1. Padovanok man džinsus. Šviesiai mėlynus, suplyšusius per kelius. Žinoma, galima rasti bet kokius – vieną iš begalės madingų modifikacijų, kurias vis patiria šis klasikinis drabužis, kaip patiria švarkai ar net kaklaryšiai. Galima įsigyti juodus, siaurus bei aptemptus ir trumpam pasijusti popžvaigžde, raudonus ar žalius, gali būti platėjantys ar apsmukę, puošti „Swarovski“ kristalais, marginti leopardo kailio raštais, net auksiniai. Puikiai prisimenu tą prieš keletą metų mane ištikusį šoką sužinojus – jei vyruko kelnės (t. y. džinsai) tiek nusmukusios, kad aiškiai matyti beveik pusė trumpikių, geriausia su užrašu „Calvin Klein“, tai yra paskutinis mados klyksmas. Kartais vis dar įmanoma aptikti parduotuvėje džinsus su prisiūta prie liemens išlindusių trumpikių imitacija. Jūs galite nešioti kažką su klynu vos virš kelių, pagamintą pagal rytietiškų kelnių tradicijas, galite susižavėti kombinezono ir vakarinės suknelės junginiu ar kita madinga beprotyste. Tačiau džinsai yra klasika, vienintelis drabužis, tinkantis vakarėliui ir sodui, kelionei ir į teatrą. Vis dar pamenu, kaip vaikystėje kaimynė skundėsi, kad su ja niekas nedraugauja, nes ji neturi džinsų. Tada juos veždavo iš paslaptingojo užsienio, dažniausiai iš Amerikos ar bent iš Lenkijos, ir turguje šis „teisingo“ jauno žmogaus atributas kainavo beveik visą mano mamos algą. Koks čia galėtų būti atitikmuo dabartiniais laikais – koks 1000 eurų?

2. Džinsų gimimas – 1873 metai. Taip, seni kaip pasaulis (XIX amžius!), amžinai jauni kaip Mikas Džageris (Mick Jagger), būtinai „Levi’s“, „Wrangler“ ar „Lee“, visa kita taip pat vienadieniai mados klyksmai, o ne džinsai. Su metalinėmis sagomis, ne su užtrauktuku, su metalinėmis vinelėmis kišenių kampuose. Šviesiai mėlyni džinsai, nes tik jie reiškia vasarą, į niekur besitęsiantį kelią, sukantį pro apleistą degalinę. Ten nuobodžiauja stilingas vyras, koks šių laikų Haris Stailas (Harry Styles) su „Levi’s 501“. Noriu. Noriu būti tuo indigo spalvą vilkinčiu dievu, teisingiau, deive. Vėjas tradiciškai neša dulkes ir smėlį, nes čia begalinė mitologinės Amerikos vasara, laisvė ne kaip hipių, o kaip Džono Bon Džovio (Jon Bon Jovi), „Maištas be priežasties“. Ta paslaptinga šalis yra tiesiog Amerika, ne JAV, ne Meksika, o Amerika, iš ten kai kam vaikystėje atkeliaudavo siuntiniai, o juose – džinsai. Mano tėtis išvažiavęs suprato, kad Amerika gali būti kaip užkeikimas, o norėjo tik pažiūrėti į spalvotą meną, džinsai jam nerūpėjo. Ir negrįžo, pasiliko, kur pučia begalinis meno vėjas. Suprantu, kad nenoriu kaip tėtis.

3. Todėl nupirk man džinsus tuos klasikinius šviesius, ne per siaurus, beveik vyriško kirpimo. Galėtų būti ir tamsiai mėlyni, tačiau tada nebus vasaros, kurios taip trūksta. Kartą bandžiau ponioms

paaiškinti, kad mano suplėšyti džinsai ką tik iš parduotuvės, nauji ir tokie pagaminti („šie džinsai yra pagaminti specialiai kaip nešioti“ – rašoma etiketėje, kad neapsiriktų koks neišmanėlis). Ar jie turi būti nauji? Kaip ir kelias, argi svarbu? Būtų malonu, jei kas nutiestų specialų man skirtą kelią su šviečiančiu spalvotu menu pakelėse, tačiau gali būti ir iš antrų rankų, ir iš trečių, ypač jei juo kadaise važiavo Džonas Bon Džovis (Jon Bon Jovi), Elvis Preslis (Elvis Presley), Marlonas Brando (Marlon Brando), visi tie pamišę rokeriai, kurie niekad nesensta. Ir kaip kitaip – jie gi dėvi indigo spalvos dievų drabužį – džinsus! O kai ponioms pasakiau, už kiek pirkau, tos tiesiog nepatikėjo. Nes kelias be tikslo kainuoja labai daug.

Adaptuota pagal A. Kisarauskaitės apsakymų rinkinį „39 salto mortale“

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(i) lietuviškai**.

(a) Kokių būna džinsų? Parašykite **dvi** detales. **(1 dalis)**

1.
2.

(b) Kodėl su pasakotojos kaimyne niekas nedraugavo? **(1 dalis)**

(c) Iš kur anksčiau Lietuvoje žmonės gaudavo džinsų? **(1 dalis)**

(d) Kas yra seni kaip pasaulis ir amžinai jauni kaip Mikas Džageris (Mick Jagger)? Remkitės tekstu. **(2 dalis)**

(e) Parašykite žodžio ***dievas*** moteriškos giminės formą. Remkitės tekstu. **(2 dalis)**

(f) Kodėl pasakotojos tėtis išvažiavo į Ameriką? **(2 dalis)**

(g) Kas dėvi indigo spalvos džinsus? Remkitės tekstu. **(3 dalis)**

(h) Raskite ir nurašykite **vieną** tariamosios nuosakos veiksmažodį. **(3 dalis)**

(i) Kuo nepatikėjo ponios? **(3 dalis)**

Answer question **(j)** in **English**.

(j) According to the narrator, jeans are more than just a pair of trousers. Do you agree? What do jeans represent for her? What does she find special about them and why? Refer to the text in support of your answer. (Answer in English, **two points**, about **50 words** in total.)

1.

2.

Antra užduotis

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus klausimus.

Lietuva – žalia valstybė

Lietuvoje turime unikalią pasaulyje biologinę įvairovę. Pasaulis įeina į žaliąjį evoliucijos etapą, todėl Lietuva turi galimybę kurti ekologiškos valstybės įvaizdį, nes Lietuva – žalia šalis.

1. Vienas sėkmingiausių ekologijos projektų Lietuvoje – taromatų tinklas. Taromatas – tai automatas, surenkantis tarą – plastikinius ir stiklinius butelius, skardines – ir grąžinantis už ją pinigus. „Taromatai Lietuvoje suveikė magiškai“, – sako Kauno technikos universiteto profesorė Žaneta Stasiškienė. „Tai – tam tikras fenomenas mūsų visuomenėje. Pirminis taromatų tikslas – iš gamtos panaikinti plastikinius butelius, „bambalius“. Reikia pasakyti, kad šis tikslas pasiektas. Pažiūrėkime kas gi dabar liko gamtoje? Visų pirma, tai – tetrapakinės pakuotės. Jų gamtoje mėtosi nemažai“, – tęsia ji. Dabar tetrapakines pakuotes panaikinti galima tik jas metant į plastikui skirtas šiukšlių dėžes.

2. Dar vienas naujas ekologijos projektas – pasaulyje populiarėjančios *zero waste* parduotuvės. Jose pirkėjai patys produktus pasveria, įsipila ar įsideda į savo atsineštus daugkartinio naudojimo indus. Ar galėtų tokios parduotuvės atsirasti Lietuvoje? Specialistai tvirtai įsitikinę, kad jos Lietuvoje tikrai rastų savo vietą. Daug kam ramybės neduoda higienos klausimai pirkėjams patiems įsidedant prekes. Reikia žiūrėti į teigiamas *zero waste* parduotuvių puses, o ne ieškoti priežasčių tam, kad jų tinklo neplėstume. Technologijos juda į priekį ir gali užtikrinti aukštą higienos lygį. Pakuotės, maisto dėžutės, daugkartinio naudojimo buteliai dabar yra kuriami taip, kad apsaugotų nuo nešvarumų ir leistų pirkėjui saugiai ir higieniškai įsidėti arba įsipilti maisto produktus.

3. Ne visi ekologijos projektai yra susiję su šiukšlių tvarkymu. Lietuvos gamtosaugininkai ir ūkininkai jau kelerius metus gelbėja mažus paukštelius – nendrines meldinukes. Šilutės rajono ūkininkas Alfonsas Stankus prieš kelerius metus šienaudamas pievą, rado keletą pempių lizdų su kiaušiniais. Jis į tai sureagavo jautriai ir nuo to karto pradėjo domėtis, kaip galima sugyventi su gamta, kad vienas kitam netrukdytų ir vienas kito nepražudytų. Ūkininkai, kurie dalyvauja paukštelių išsaugojimo programoje, gauna išmokas iš valstybės. Už hektarą galima gauti 160 eurų. 4 metus iš eilės, kai dar nebuvo jokių išmokų, visi kalbinti ūkininkai sutiko atidėti šienavimą, nes svarbu ne tik pinigai, bet ir vertybės. Ūkininkai tikrai jaučia gamtos ritmą ir supranta, kad paukšteliai taip pat turi užauginti savo vaikus. Paukštelių saugojimo projektas galbūt kam nors kelia juoką, tačiau bendroje sistemoje jis yra be galo svarbus ir reikšmingas.

Adaptuota pagal www.lrt.lt, nuotraukos BNS ir Žymanto Morkvėno

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(i) lietuviškai**.

(a) Koks yra vienas sėkmingiausių ekologijos projektų Lietuvoje? **(1 dalis)**

(b) Kokio tipo tarą surenka taromatai? Paminėkite **du** taros tipus. **(1 dalis)**

1.
2.

(c) Kokį tikslą pasiekė taromatai Lietuvoje? **(1 dalis)**

(d) Kuo *zero waste* parduotuvės skiriasi nuo tradicinių? **(2 dalis)**

(e) Specialistų nuomone *zero waste* parduotuvės turi ateitį. **(2 dalis)**

☐ Teisingai

☐ Neteisingai

(f) Kas gali padėti spręsti *zero waste* parduotuvių higienos problemą? **(2 dalis)**

(g) Ką ūkininkas Alfonsas Stankus padarė, kai savo pievoje rado lizdą su kiaušiniais? **(3 dalis)**

(h) Raskite ir nurašykite žodį, kuris reiškia pinigus, mokamus įstatymo nustatyta tvarka. **(3 dalis)**

(i) Kodėl ūkininkai dalyvauja paukščių gelbėjimo programoje? Paminėkite **dvi** priežastis. **(3 dalis)**

1.
2.

Answer questions **(j)** and **(k)** in **English.**

(j) Although there are already some successful ecological projects in Lithuania, other projects are currently being considered. Discuss. Refer to the text in support of your answer.

(k) In what way do these ecological projects rely on peoples' social-mindedness, awareness and values? Discuss. Refer to the text in support of your answer.

Dalis B	Rašymas	80 taškų

Trečia užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c)**.

(a) Apsirengimo stilius, drabužiai suteikia laisvės, padeda išreikšti save. Aptarkite.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Ar muzika svarbi jūsų gyvenime? Kodėl? Pagrįskite savo nuomonę.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Aplinkos užterštumas yra didelė šio amžiaus problema. Ar sutinkate su šiuo teiginiu? Kaip prisidėti prie ekologinių problemų sprendimo? Ar vienas žmogus gali ką nors pakeisti?

(apie 200 žodžių)

Ketvirta užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Jūsų mokykla organizuoja pažintinę išvyką į užsienį.

Parašykite motyvacinį laišką:

- Kodėl norėtumėte vykti į kelionę?
- Kokiomis kalbomis kalbate?
- Ką norėtumėte pamatyti?
- Kokį transportą pasirinksite?

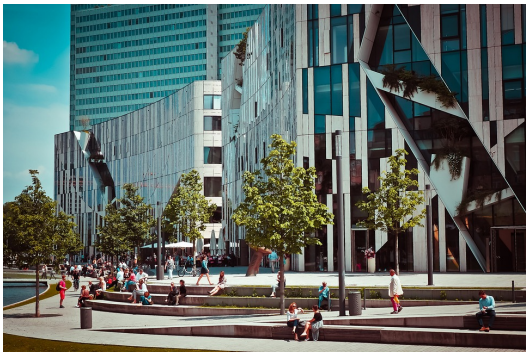

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Jums 18 metų? Mokate anglų ir lietuvių kalbas? Esate atsakingas / -a ir kūrybingas / -a? Kviečiame savanoriauti vaikų vasaros stovykloje.

Parašykite laišką stovyklos organizatoriams ir pasiūlykite savo kandidatūrą:

- Kodėl norite savanoriauti stovykloje?
- Kokios darbo patirties turite?
- Kiek laiko mokotės lietuvių kalbos, ar mokate kitų kalbų?
- Paklauskite apie gyvenimo sąlygas stovykloje.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Jūsų miesto jaunimo klubas rengia konkursą „Mano herojus”. Originaliausias rašinys bus apdovanotas prizu. Papasakokite:

- Kas yra jūsų herojus?
- Kuo jis / ji jums patinka?
- Ko iš jo / jos išmokote?
- Ką pasakysite, jei jį / ją sutiksite?

(apie 200 žodžių)

Penkta užduotis **(20 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Išmokti lietuvių kalbos gyvenant Airijoje yra misija neįmanoma. Pagrįskite arba paneikite šį teiginį.

(apie 150 žodžių)

www.languagesconnect.ie

ARBA

(b) Hibridinis mokymasis vyksta tada, kai vieni tos pačios klasės mokiniai mokosi klasėje, o kiti jungiasi iš namų. Jūsų nuomone, kokie yra hibridinio mokymosi privalumai ir trūkumai?

(apie 150 žodžių)

www.fus.edu

ARBA

(c) Turizmas – brangus malonumas. Jūsų nuomone, ar galima keliauti pigiai? Pagrįskite savo nuomonę.

(apie 150 žodžių)

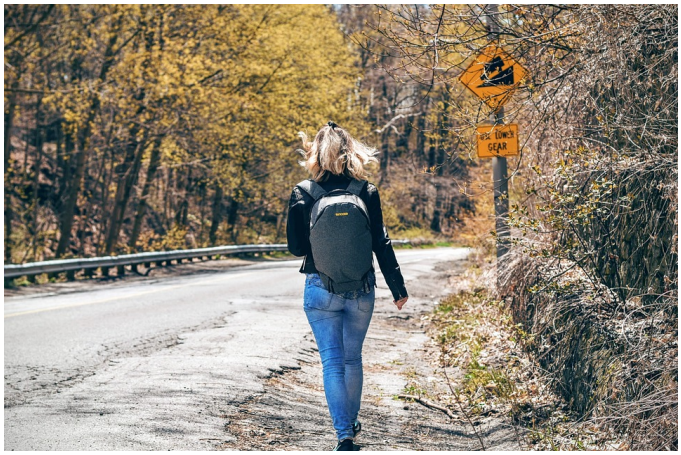

Optional additional page. Indicate clearly the number and part of the question(s) you are answering.

Do not write on this page

Copyright notice
This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Higher Level

Lithuanian

Monday 19 June
Morning 9:30 – 12:00